

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
care de două ori pe săptămână prin îngrădirea
Comitetului de redacție.
Adresa: Episcopiei, Astra* Tf. 1102.
Pagini 4-8-9 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA

1838

GH. BARITIU

ȘI SFÎNȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

MUREȘENII

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorități și Societăți lei 80
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 53

Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

Sâmbătă 17 Iulie 1943

Anul 106

Pomul cu zdrențe

de V. Branisce

Pe valea cea fără de iarnă a Batovel se găsește un mormânt făcător de minuni. Acolo un musulman și creștin și ingenuchează pe lespedea de piatră, înălțând rugul fletbinți. În curte, un arbore multiseclar își întinde crengile să primească obolul peregrinilor. Și fiecare anină de crengile copacului o fâșie din veșmânt. Ramurile încărcate cu zdrențe multicolore îți dau o impresie stranie, ireală.

An de an drumurile mele mă duc pe la Teke și nu puteam să trec pe acolo fără să mă opresc la mormânt, nu puteam să trec fără să atârș și eu de crengile copacului un semn material al dorurilor mele.

Când am fost în cea din urmă vară, se adunau la orizont nori prevestitori de furtună. Sufletele ne erau chinute de neliniști. Simțeam că se apropie deslănțuirea stihliilor și corabia noastră naviga fără cârmaci. [Marinarul încercați cunosc apropierea naufragiului după goana nebună a șobolanilor, care încearcă să se salveze voind să părăsească vasul.] Am asistat și noi la o astfel de goană a celor ce credeau că se pot salva pe ei, lăsând vasul pradă valurilor. Nechemați, începuseră să negocieze pământul țării, nădăjduind că prin aceste manevre își consolidează situațiile. Bielele lor situații!

Este de o mie de ori preferabil să putrezești în fundul mării, decât să suptăiești dezonorat nărurea moștenirii sfinte pe care ți-au încredințat-o sacrificiile înaintașilor.

Cu aceste neliniști în suflet și cu dorul unui destin mai drept pentru mult încercatul nostru neam, am atârșat pentru ultima oară o fâșie de veșmânt în pomul cu zdrențe, în pomul dorințelor neimplinite.

De atunci drumurile mi s-au tăiat. De atunci n'am mai putut să cuprind cu ochii unduirea șesurilor legănate de rod, nici unda lîmpede a mării, pierzându-se până în stâncile rubnii ale Callacrei.

De atunci mi s-au tăiat și alte drumuri, spre alte zări.

Dar în crengile copacului miraculos veghează neclintită mica fâșie pe care am aninat-o cu toată căldura credinței mele.

Bietul Martin Veres...

de

ION BERCIU

Orașul, cu tumultul și amestecul de oameni de toate felurile, cu greu poate urmări vitalitatea extraordinară a neamului nostru. Procesul continuă, iar asimilarea își lasă urmele în perspectiva timpului. Satul, această puternică unitate de luptă a neamului nostru, prin care ne-am ridicat și prin care trăim, își are legile lui de prefacere a tuturor elementelor străine: organele de înghițire și totală asimilare sau de aruncare la mal a tuturor elementelor eterogene sunt perfecționate într'atât, încât le poate omul, într'o viață a sa, urmări.

Fapte nenumărate pot confirma puterea de viață a nației noastre.

Spre Nord-Vest de Alba-Iulia, în văile adânci și închise, care scoară abrupt din Munții Apuseni către lunca Mureșului, sunt câteva sate compacte de români, cu istoria lor grea de fapte strălucite. Din mănunchiul lor face parte și comuna Ţelna, izvor miraculos de celebre vinuri.

Este satul unde nu poate viețui niciun străin, nici chiar țigan!

Ca toate satele din jurul Albei Iulii, locul unde s'au descărcat furtunile și s'au dus luptele, Ţelna a fost un sat de iobagi. Trei grofi puternici stăpâneau pământul și viile din raza satului. Curți bogate și puternice, cu aprigi administratori stăpâneau odată aci. Se pripășise și un evreu, cu o mare „boltă”.

După 1918, dârzenia și hârnicia oamenilor, care au înțeles să cumpere ceea ce nu se putea legal ex-

propria, au măturat ce era artificial. Nimic decât o inscripție stearsă pe o pivniță și o piatră de mormânt părăsit, n'a mai rămas din vechii stăpâni. Pământul nu recunosc decât pe fiii lui, cei care îl muncesc din vremuri vechi.

Târziu, prin ce împrejurări nu se știe, un străin, cu numele de Veres Martin, de fel din jurul Brașovului, venise adus de dragostea pentru o țărancă din sat și își făcuse un rost, muncind cu pricepere. Vremurile de răscoliri a lumii făcuseră să se nască în el ambiții. Se da drept unghur și găsea la semenii lui încredere, deși nimeni „nu-i avea baiul domnului Martin”.

Acum, istovit poate și de consumul prea mare al bunurilor acestui pământ, poate și de musturarea conștiinței de fost jandarm, se duce și el fără a lăsa nicio urmă, decât aceea că la groapă s'a constatat că era sas, deși se da drept unghur: impresionantă poveste pentru țărarii, care dau nedumeriți din cap, dar care în bunătatea lor uită și iartă tot, știind că sus este un Dumnezeu, care vede și nu iartă.

Bietul Veres Martin, ultimul străin din Ţelna podgoriilor Albei..

Povestea lui este a tuturor în satele vecine, unde azi nu a mai rămas niciun străin din cei aduși de vânturi.

Cum ar putea să nu învingă acest neam, care are de partea sa, pe lângă dreptatea lui Dumnezeu, puterea năprasnică a unei vitalități unice?

Generalul Petrescu D. Tocineanu

de Aurel Marin

Timpul, acest mare dușman al omului, trece cu o iușală care amețește și întristează și pe cel mai optimist dintre beneficiarii vieții.

Iată, nu mai știm câte luni se împlinesc de când a căzut, la datorie, pe frontul de Est, colonelul Petrescu Tocineanu, general post-mortem, unul dintre ofițerii de elită ai armatei noastre.

Comandant, în timp de pace, al Vânătorilor de Munte din Brașov, prefect în trei din cele mai frumoase județe ale țării, acest ofițer a dovedit, oriunde a trecut, o pricepere deosebită și o putere de muncă cu totul remarcabilă.

Om al vremii sale, cult și cu dragoste pentru faptele de cultură, generalul Tocineanu a fost inițiatorul multor opere de folos militar și obștesc.

Brașovenii își mai pot aminti încă de conducerea sa fermă dar și de generozitatea-i largă.

Cine nu-i era îndatorat?
A luptat, acest brav soldat, pentru ridicarea claselor sociale, cărora le-a arătat întreaga sollicitudine.

A luptat și pe front, arătându-și calitățile eminente de comandant de războiu.

Soarta n'a vrut să-l scape.
A căzut, sub lovitura unei bombe dușmane și a rămas acolo.

Timpul trece și figura sa, veșnic tânără și jovială, începe a se șterge. Trăsăturile lui nobile apar din ce în ce mai puțin clare. Și totuși, inalterabilă rămâne amintirea sufletului său, a aceluia suflet de mare român și viteaz ostaș.

Prin evocarea unui asemenea om nația câștigă în prestigiu, generațiilor tinere li se înfățișează un excelent exemplu de jertfă iar nouă, celor ce l-am cunoscut și l-am apreciat, ne rămâne un imens regret care, cu cât timpul se încăpățânează să fugă mai repede, se mărește și capătă formă de ploasă celebrare.

Rugăciune pentru un colț de țară

Doamne,
Cu lacrimile'n ochi, în fiecare seară
Rugatu-m'am pentru un colț de țară,
Unde nu mai sunt nici cântece, nici flori.
De-atâtea ori rugatu-m'am, de-atâtea ori
Căutat-am lumina urmelor tale
Și ram de preamăriri adusu-ți am în cale...
Dar niciodată, Doamne, n'ai luat în seamă
Nici ruga mea, nici plânsetul de mamă.

Cu sufletul de tămâie și scrum,
Ca un drumeț ce caută al luminii drum,
Pentru țara asta cu tristeți de toamne,
Smerit, ingenuchez și astăzi, Doamne,
Rugându-mă pentru ochii ce plâng,
Pentru inimile'nstrăinate ce se frâng...
Doamne,
Neamului ăsta ce sângerează'n spate,
Aruncă-i o frântură de dreptate,
Iar Ardealului meu, pentru care mă închin,
Trimite-i, Doamne, binecuvântarea Ta, Amin.

Dragomir Nichifor

„GAZETA TRANSILVANIEI” BISERICA ÎN CONCEȚIA STATULUI DE AZI

de I. Mateiu

Prorectorul Academiei Comerciale, Brașov

IV

La noi problema a fost pusă, în forma ei logică, mai mult de Biserica strămoșească, dar fără răsunetul dorit — cu excepția dizolvării francmasoneriei — în cercurile politice conducătoare, obligate chiar prin caracterul național al statului să-și însușească o asemenea preocupare înaltă și s'o ducă la deslegarea fericită impusă de interesele superioare ale existenței noastre.

Cel dintâi om de stat, care i-a înțeles nu numai însemnătatea, dar a avut și bărbăția necesară de a porni la soluționarea ei, este tot Mareșalul Ion Antonescu.

Domnia sa procedând metodic, a luat în cercetare mai întâi așa zisele secte religioase rămase încă în ființă, în speță cea adventistă și baptistă, și constatând că ele sunt nu numai cele mai puternice, dar și cele mai primejdioase focare de distrugere a coeziu-

NOI nu avem subvenții dela
nimic!

„Gazeta Transilvaniei” Acum 101 ani

Nărvurile bolerilor

Vestitorul dela Peșta (Pesti Hiradó) după al său bun obicei de a da pe față mâncătoriile ce se fac sub perdea, ne arată, cumcă în Comitatul Arva cu prilejul adunării proprietarilor spre a face restaurație, adică alegere nouă de dregători finutași, suma cheltuită de către cei interesați la alegere s'a urcat la 50.000 fiorini v. v. — Redacția face la aceste mișelii următoarea reflecție: „Așa dar această nobilime (boierime), a cărei o parte este cumpărătoare de suflete, iar cealaltă e o marfă ticăloasă cumpărată, aceasta va săvârși munca cea mare de renașterea numelui ungu-resc”.

Cum au primit Sărbii limba maghiară?

Srem (Syrmiu)... De aici încolo se făcu un proiect răsunător, prin care era să se ceară dela Maj. Sa împăratul și Craiul a se așeza pe la guverne câte o dregătorie de translator, care toate înscrierile făcute în limba poporului din Srem să le traducă în limbile diplomatice ale guvernelor. — Asupra acestui proiect se ridică glasul unui maghiar; însă doi preoți mădulari ai adunării se ridicară de odată și-l amuțiră cu strigarea: să tacă cu limba sa cea străină.

De aici urmă un sgomot și o strigare nespusă. Maghiarul și Ilirul, partidă asupra partidei se ridică. Amenințările cresc. În zădar strigă Subșpanul, cumcă limba maghiară primită fiind prin legi pentru Ungaria de care se ține și Sremul, nu se poate stărpi ș. a., căci i se răspunse în gura mare: „Limba maghiară se poate pe dreptul stărpi, pentrucă și Maghiarii voiesc a ne stărpi pe noi” am hotărit noi, și iarăși noi putem schimba hotărîrea noastră, limba noastră națională este cea ilirică, pe aceasta să o vorbească, care nu știe latinește”.

După un răstimp subșpanul restatornic liniștea adeogând, că nimeni nu vrea a năduși limb ilirică și că patria are trebuință numai de inimile Ilirilor.

No. 40. 5 Oct. 1842. pg. 158

Pentru conformitate I. Urcanu

Prin noi...

de Ion Opris

Singura soluție sigură de împlinirea totală a românizării comerțului și industriei române: *prin noi înșine.*

Atât camuflările cât și tovarășiile nu sunt deloc bune pentru poporul român. Ele rămân regretabile compromisuri.

Și în trecut Românii s'au întovărășit cu alții pentru atingerea unor scopuri de interes comun, mai cu seamă pe teren economic. Practica a dus la înregistrarea unor rezultate detestabile pentru poporul nostru, în profitul celui alt partener cu care se făcuse tovarășia și care, la desfacerea „organizată”, lua regulat partea leului. În felul acesta Românii erau puși înafara organizațiilor economice, comerciale și industriale, rămânând mai departe tributari, pe acest teren, străinilor.

Situația a fost aceeași, în trecut, dincolo ca și dincoace de Carpați.

Nemuritorul Visarion Roman, dela nașterea căruia s'au împlinit luna aceasta 110 ani, a experimentat, în a doua jumătate a secolului trecut, tovarășiile cu alții și destul de curând a ajuns la dureroasa, pentru el, constatare:

„M'am convins de tristul adevăr că Românul ori de câte ori s'a întovărășit cu altul, totdeauna a fos înșelat”.

Așa a fost în trecutul destul de apropiat și nu va fi altfel nici acum.

În Ardeal, poporul nostru a trăit sub dominație străină, numai și numai prin el însuși, creindu-și organizații puternice economice, politice, culturale, care serveau interesele comune acestui neam. Instituțiile de tot felul proprii Românilor au fost viabile în toată perioada stăpânirii maghiare, în ciuda tuturor pedicilor puse de autoritatea publică.

Ne găsim astăzi în plină epocă de românizare a vieții economice. Statul face tot ce poate pentru

reușita acestui proces de radicală transformare, de solidă și sănătoasă schimbare a comerțului și industriei din țara noastră. Noi dorim să reușească.

Până acum însă nimic nu ne poate alunga pesimismul, temerea că, acest unic moment va fi lipsit de rezultatul total, urmărit decenii întregi de neamul românesc.

Cum am spus, camuflările și tovarășiile aduc, temporar numai, câștiguri, poate nesperate și mai puțin ostenite, însă unui număr limitat de Români, ele nu folosesc deloc colectivității.

Avem nevoie acum, ca și altădată, de instituții, de întreprinderi industriale și comerciale, fondate și conduse de noi înșine, pentru trebuințele și în folosul poporului nostru.

Dacă aceasta nu se poate realiza pe deplin, așa cum o vrem, și pentru moment trebuie să mai închidem ochii, pe ici pe colo, este însă cu neputință să consimțim la închirierea numelui etnic de dragul unei situații materiale trecătoare.

În felul acesta înregistrăm o altă formă de slugărnice. Și scopul e să ieșim dela „stăpân”.

Dacă străinii de neamul nostru, care se mai găseau în multe din întreprinderile românizate, lucrează ei „la stăpân”, atunci mai putem consimți, deocamdată, la o astfel de situație.

La nici un caz slugărnicia din partea noastră n'o aprobăm și ar fi de dorit să fie părăsită de toți Românii, în interesul lor propriu, ca și al neamului întreg.

În semn de omagiu memoriei lui Visarion Roman, la aniversarea de acum, am reprodus cuvintele lui de mare interes și totodată de actualitate.

Concursurile dela Făgăraș

de V. Literat

Concursul de port, cântec și joc dela Făgăraș a avut un succes foarte frumos. La reușita lui au contribuit atât „Astra” făgărășană, cât și administrația județului, în frunte cu prefectul, Dl general Gh. Gheorghiu. Concursului pe județ l-a premers un altul pe plăși, la care juriul a fost alcătuit din pretori și prileșători locali, precum și din următorii delegați dela centru: Subprefectul Dl N. Gănescu, violu înțelegător al specificului regiunii și profesorii: D-na Ot. Catona, E. Roșală și V. Literat, președintele „Astrei”, ultimii trei fiind de multă vreme propovăduitorii entuziașți în acest domeniu. Foarte necesar s'a dovedit acest concurs de plăși, atât pentru selecționare, cât mai ales ca prilej ca participanții să fie sfătuiți și îndrumați să se prezinte în portul vechiu și autentic al satelor, port de adevărată valoare. Căci constatăm cu toată părerea de rău că, precum în alte părți, așa și la Făgăraș, mândrele și originalele costume de altădată sunt tot mai mult împlinse de urbanizarea cenușie și tristă în monotonie ei.

„Astra” făgărășană a depus de ani de zile mari străduințe pentru păstrarea și înviorarea portului, cânte-

cul și jocului. Ultima ei manifestație, dela 24 Ianuarie 1939, a fost o adevărată revelație pentru cei care au văzut-o.

Juriul pentru clasificarea echipelor din întreg județul a fost prezidat de Dl prefect, general Gh. Gheorghiu. Pe lângă delegații de plăși sus pomeniți, el a mai fost întregit cu câteva persoane. Selecția echipelor a fost destul de anevoioasă, flecare dintre ele prezentând multe note interesante. Pentru ca să se greșească cât mai puțin, s'au creat mai multe premii, chiar și în interiorul aceleiași categorii și s'a adoptat clasificarea pe comune. S'a dat premiul I, câte 5000 lei, comunelor: Viștea de jos, Șona și Mândra; premiul II, câte 3000 lei, comunelor: Șinca nouă, Voivodeni și Drăguș; premiul III, câte 2500 lei comunelor înșirate în ordinea alfabetică: Arpașul de jos, Grid, Mărgineni, Rucăr și Șercaia; premiul VI, câte 1240 lei, comunelor: Calbor, Galați și Porumbacul de jos; în sfârșit, diplome cu mențiunea de onoare, comunelor: Porumbacul de sus, Seliștat și Văteni.

Echipele satelor Viștea de jos, Șona și Mândra, care au obținut premiul I, se vor prezenta la concursul

† Gheorghe Axente

Societatea „Fanfara română din Codlea-Brașov”, cu adâncă durere anunță pierderea iubitului său muzicant Gheorghe Axente, fruntaș, căzut la datorie pe câmpul de luptă, în ziua de 16 Iulie 1942, în apropierea satului Bischin, (Sevastopol), lovit de o mină. Totodată anunțăm și parastasul de 1 an, ce se va oficia în biserica ortodoxă română din Codlea, în ziua de 18 Iulie 1943.

Rugăm pe cei ce l-au iubit și apreciat să ia parte.

Gh. Lupu
Șeful fanfarei Codlea

Strigături basarabene

Legea voastră de femei,
Pentru voi am dat cincii lei,
Dar să știu c'oiu mai da cincii
Din voi am să fac ochinci.

Cine dracu le-o juca
În toată duminica,
Că flăcăi sunt numai trii
Și fete v'o șapte mii.

La fata cu trei tăciuni
Fac fetele rugăciuni,
Miercurea și sâmbăta
Să joace duminica.

Nu fii fată-așa fudulă
Că te știu ce ai în șură:
O oaie și o mânăzată
Și'o purcică deșălată.

Câte mândre am avut
Să le-adun aș face-un târg;
Câte-am avut și-am lăsat
Să le adun aș face-un sat.

Dorule și-o boală grea
Te-ai pus la inima mea
Și te-ai pus cu jurământ
Până m'ai pus în pământ.

Când eram să viu la tine
Striga mama după mine:
Măi băiete fii cuminte
C'ai să-mi scoți fata din minte.

culese de M. Postolache

Dr. Sever Cărpinișan

Specialist în boli de femei și nașteri

BRAȘOV
Calea Victoriei 13, Tf. 3443

întorcându-se de pe front
rela consultațiile

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim
din subvenții.

regional dela Sibiu, ca reprezentante ale județului Făgăraș. Nu este exclus ca în anul viitor să fie desemnate prin un fel de rotație, alte sate, care pot tot așa de bine înfățișa specificul făgărășan, ca și cele alese în acest an.

FOAIE

SERIA
II

ANUL
I

PENTRU
MÎNTE, ÎNIMĂ ȘI LITERATURĂ

Nr. 3

SĂPTĂMÂNAL PENTRU CULTURA SATULUI
REDACTAT DE GH. TULBURE

1943

Safele în vreme de războiu

În „Universul“ găsim o seamă de cuvinte adevărate la adresa satelor.

Se constată cu multă dreptate, că războiul în acești doi ani a însemnat o mare încordare la muncă și pentru sate. Dar roadele acestei munci ne-au adus multă bucurie și încredere în viitor.

Satul românesc s'a dovedit, că are o uriașă putere de suflet. El este un nesecat izvor de viață și energie. Această valoare morală și acest avânt sufletească au făcut minuni. Cultura ogoarelor, ajutarea familiilor celor mobilizați, sprijinirea văduvelor și orfanilor de războiu, cantinele și colecta pentru spitale, iată o parte din înfăptuirile satelor în anii de războiu. „Satele noastre spre deosebire de unele orașe au rămas ceea ce au fost în toate vremile: temelii nădejzilor noastre de mai bine. Nici războaiele nu le pot răscoli adâncurile sufletești. Le tulbură doar valurile la suprafață. După sbucium valul se întoarce iar în adâncuri și se liniștește...

Această continuitate de viață, de luptă și seninătate, este destinul satului. Este istoria noastră“.

Da. O istorie de sate și oameni cu suflet de creștini și cu credință pentru țară.

Am cetit la gazetă o întâmplare, care m'a pus pe gânduri. Se spunea, că în Belgia, o țărișoară bogată și înaintată, s'a găsit într'un sat un văcar, care nu știa să scrie și să citească. Ia acoalea, un biet păstor la vaci. Ai zice, că ce lucru mare! La noi, uneori nici primarul satului nu știe să-și iscălească numele. Cu toate acestea știți ce s'a întâmplat în Belgia? S'a dus vestea din gură'n gură până ce a ajuns la urechile deputatului din părțile locului. Deputatul s'a făcut foc și pară. S'a dus în sfatul țării și a luat la întrebări pe însuși ministrul școalelor.

— Are domnul ministru cunoștință -- a început deputatul -- că în țara noastră se mai

Văcarul din Belgia

de Gh. Tulbure

găsește un cetățean, și încă păzitor la vaci, care nu știe carte? Dacă domnia-sa poate, eu nu pot să rabd o așa pată de rușine pe obrazul țării. Mai ales, că este în circumscripția mea...

Ministrul școalelor a răspuns imediat, că faptul acesta i se pare foarte ciudat, aproape de necrezut. Va da ordin inspectorului de școli să cerceteze cum s'a putut strecura văcarul cu pricina pe dinafara școlii? Va cere socoteală dascălilor din sat, cum a putut el scăpa de rigorile legii, care-l obliga să absolve școala primară?

Întreg parlamentul din Belgia a rămas mirat.

Dar și mai mirați cred că

veți fi d-voastră, văzând câtă zarvă s'a făcut acolo pentru un biet păstor, care nu știa carte. Cât pe aci să cadă un ministru din pricina unui văcar! Și eu m'am mirat întâi, dar mai pe urmă am rămas cu gândurile răscolite. Și mi-am zis: câtă depărtare, Doamne, dela noi până în Belgia... Unde stăm noi cu neștiutorii de carte și unde stau alte neamuri! O vorbă ca o sută. La treapta aceasta de cultură țărani din Belgia n'au putut să ajungă, decât pe o singură cale: *au cinstit școala.*

Să nădăjduim, că nu-i departe vremea când va pieri și din satele noastre ultimul neștiutor de carte. Să rămână, cel mult, văcarul satului...

Fel de fel

Folosul păsărilor

Nu știu toți, că păsările de pe câmp și din păduri au și ele un rost pe lume și multe sunt chiar de mare folos. De pildă dacă anumite păsări n'ar mânca viermii, omizile, insectele și paraziții, noi n'am avea grâu și alte cereale.

Dăm o singură dovadă.

S'a ținut socoteală de tot ce o pereche de *sturzi* a adus de mâncare, într'o zi, puilor din cuib. În 350 călătorii pe zi, 80

de melcișori, 80 de omizi, 35 de viermi, 18 urechelnice, 10 pânjenii, au fost mâncați de pui.

Gândiți-vă cât câștig pentru agricultură.

În chipul acesta se poate spune, că fără păsări nici omnirea n'ar putea trăi.

Arborele-cârciumă

S'au găsit prin țările calde niște arbori care conțin alcool. El se formează din zahărul cel mult care-l au în coajă și care

fierbe. Aceste tufe cu suc de lăptos și bine mirositor atrag gândacii, iepurii și chiar veverițele. S'a întâmplat, că sprintenele veverițe, — după ce au gustat bineșor din planta cu țuică dulce — au început să se clatine și în loc să sară din creangă în creangă au căzut jos, ca omul beat. Așa s'a constatat, că sunt arbori, care pot fi scotiți un fel de cârciumă a animalelor.

Un caz din viața satelor

Neștința costă uneori — milioane

Poate sta cărturarul nepăsător față de viitorul satului său? Nu și nu. Niciodată. Dacă nu cumva este un năimit fără conștiință. Războiul se va termina odată și odată. Se vor pune atunci multe probleme mari și însemnate mai ales în legătură cu țărănimea satelor. Ar fi mare pagubă, dacă ele ne-ar găsi nepregătiți și am vedea cum alte neamuri conlocuitoare din țară — bine pregătite de către conducătorii lor — ar rezolva aceste probleme în favorul lor, iar noi Români ne-am mulțumit cu „fărămiturile căzute dela masa bogatului“.

De acest adevăr ne-am convins de mii de ori cei care am trăit în mijlocul satului și pe care ne-a durut soarta țărânului nostru. Ne-am dat bine seama, că dacă în toată țara s'ar da o îndrumare înțeleaptă și cu tragere de inimă sătenilor noștri s'ar schimba ca prin farmec toată situația satului.

Dacă ar ști cărturarii noștri ce pagube uriașe îndură sătenii din cauza neștiinței lor s'ar îngrozi! Pagube cu atât mai mari și mai dureroase, cu cât ele sunt ale țării întregi și care ating înșuși puterea de rezistență a neamului.

Dau aci un singur exemplu: Într'o comună frunțoasă și în multe privințe luminată, sătenii împreună cu conducătorii lor au rămas foarte înapoiași în ce pri-

Continuare în pag. 6-a

Mama mitropolitului

Acum vreo două sute de ani păstora la Iași mitropolitul Iacob, de obârșie din Ardeal. Părinții lui fuseseră foarte săraci, țărani din starea cea mai de jos. Tatăl său a fost chiar și porcar în sat.

A doua zi de Paști era de obicei masă mare la Mitropolitul. Cei mai de seamă boieri, diregători și generali din Iași erau oaspeții înalt-preasfințitului. Erau tocmai pe la mijlocul prânzului. Deodată intră un servitor în sală și anunță pe Mitropolitul, că a sosit o femeie din Ardeal, care dorește foarte mult să vorbească cu înalt

Prea Sfinția Sa. E afară în curte și așteaptă.

— Să vie s'o vad — zise Mitropolitul — doritor să vadă pe cineva din părțile unde și-a petrecut copilăria. Nu peste mult în pragul ușii își făcu apariția o biată bătrână îmbrăcată în straie țărănești, cu broboadă albă pe cap, cu zechie neagră pe spate, încinsă cu fotă și încălțată cu opinci. Pe umăr ținea o traistă cu înflorituri.

Mitropolitul, recunoscând imediat pe mama sa, se scoală dela masă, o sărută, o ia de mână și o conduce la locul său, în capul mesii, zicând: — Aici este locul du-

mitale. Dumneata ești astăzi caspele meu cel mai de frunte...

Apoi întorcându-se către boieri, cari priveau scena cu ochi mirați, le zise:

— Da, cinstiți boieri, — aci alături de mine se cuvine să șadă aceea, care mi-a dat viață. Dânsa a sădit în sufletul meu, — de când eram mic copil — frica de Dumnezeu și celelalte virtuți creștinești. Vă prezint pe mama mea, căreia am să mulțumesc faptul, că mă găsesc astăzi la masa aceasta, în fruntea d-voastră. Cât privește portul și înfățișarea ei țărănească, să știți, că îmbrăcămintea aceasta a fost și este fala și

mândria sufletului meu de totdeauna...

Boierii și ceilalți musafiri au povestit în tot Iașul cinstea, cu care și-a întâmpinat Mitropolitul pe mama sa.

Bădicu Gheorghe

Femei-preoți în America

Între alte ciudățenii, în America sunt femei, care s'au preoit și fac slujbă ca orice preot. Una din aceste păstorice de suflete, doamna Pirles Peter, a cununat o tânără pereche. Când să le schimbe inelele însă, Sfinția sa n'a pus întrebarea, care cere

femeii „supunere față de bărbat“, așa cum scrie la cartea sfântă. Mirele, foarte mirat, și-a luat îndrăsneala să întrebe pe doamna preot: pentru care motiv nesocotește obiceiul și rânduiala? De ce n'a spus mireșii, că datoria ei este să asculte și să se teamă de bărbat?

— Dacă eu ți-aș fi nevastă, nu ți-aș fi supusă și ascultătoare. Femeia este egală bărbatului, — răspunse înțepată preoteasa.

— Așa? Atunci să iei la cunoștință, sfinția ta, — fu răspunsul mirelui — că eu unul nu te-aș lua de nevastă să știi că-mi aduci zestre toată biserică asta!

Mica publicitate

De inchiriat

un local de prăvălie

De vânzare

un aranjament complet de prăvălie
Strada Mareșal Prezan No. 8

AVIZ

La Federala „CARPAȚI” Brașov, Intreprinderile „Albina”, se află de vânzare: una presă pentru fân, un răcitor, diferite birouri, tejele, butoaie, putini, lăzi goale pentru expediat ceapă etc.

La secția

română a unei școli — evident, nu dela noi — mustăciosul inspector venit tocmai din capitală — a întrebat pe un pui de român, în ora de istorie:

— Ei, la spune tu flăcăule, când au cucerit Ungurii Transilvania?

Răspunsul trebuia să se învățască prin jurul anilor 900 după Hristos.

— În 1940! — au trăsni vorba din gura flăcăului, cu atâta convingere, că domnul inspector și-a sburlit mustața la domnul profesor, cum face artistul în primejdie, și-a luat servietă și dus a fost.

P. S. S. N. C.

Primăria Municipiului Brașov.

No. A. 2204/1943
Of. Ec. Municip.

Publicațiune

Primăria Municipiului Brașov, aduce la cunoștința celor interesați, că în baza procesului verbal dresat de Comisiunea pentru cercetarea cerealelor necomestibile, distribue pentru hrana animalelor, porcilor și păsărilor, cca. 18 vag. de meiu pe prețul de revenire de Lei 23,84 kg. plus timbrele de factură și contribuție națională.

Meiul se poate ridica dela Moara M. Fromm din Brașov, Str. Avram Iancu Nr. 94, în orice zi de lucru, contra cost.

Pentru cantități peste 500 kg. este necesară aprobarea Oficiului Economic al Primăriei.

Brașov, la 9 Iulie 1943.

Primar,

Dr. N. G. V. Gologan

Subdir. Of. Econ.
A. Chirică

Primăria Comunei Zărnești
Județul Brașov

No. 1361/1943.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 31 Iulie 1943, orele 10, se va ține în localul acestei primării licitație publică cu oferte închise, pentru vânzarea terenului înscris în cartea funduară a comunei Zărnești Nr. 41, sub N-rii top. 1052 și 1058/2, în suprafața reală de 68 m. p., situat în strada General Averescu, No. 401, având ca vecinătăți laterale proprietatea Dr. Boș și Maria Connerth, în fața strada General Averescu, în fund Părăul, evaluat la suma globală de 34.000 Lei.

Licitația se va ține cu respectarea legii contabilității publice și a Decretului-Lege privind simplificarea formațiunilor de angajare a cheltuielilor administrațiilor locale.

Condițiunile de licitație se pot vedea la primărie.

În caz că licitația de sus nu va avea rezultat, se va ține a doua licitație în ziua de 11 August 1943, orele 10, fără altă publicare.

Zărnești, la 8 Iulie 1943.

Primar,

Dr. Zevedeu Aldeștu

Notar,
Iosif Minea

LEI
356.570.000

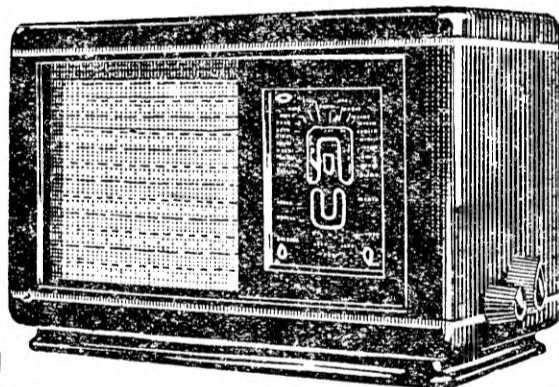
ACEASTA ESTE SUMA...

pe care o distribuie Loteria de Stat jucătorilor ei la cea de a 30-a Loterie care începe acum.
ȚI-AI LUAT LOZUL?

LOTERIA DE STAT

Tragerea Clasei I la 29 Iulie 1943

NOU! MODEL 1943/44 NOU!
CU TREI GAME DE UNDA

TIP.
208u

PHILIPS PHILETTA

DEMONSTRAȚII LA REVĂNZĂTORI ÎN TOATĂ ȚARA

Primăria Comunei Zărnești
Județul Brașov

No. 1469/1943.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 31 Iulie 1943, orele 9, se va ține în localul acestei primării licitație publică cu oferte închise, pentru vânzarea terenului înscris în cartea funduară a comunei Zărnești Nr. 578, sub Nr. top. 1058/1, în suprafața reală de 100 m. p. situat în strada General Averescu, în spate Părăul, evaluat la suma globală de 50.000 Lei.

Licitația se va ține cu respectarea L. C. P. și Decretul Lege pentru simplificarea formalităților de angajare a cheltuielilor administrațiilor locale.

Condițiunile de licitație se pot vedea la primăria comunală.

În caz că licitația de sus nu va avea rezultat, se va ține a doua licitație la data de 8 Iulie 1943, orele 10, fără altă publicare.

Zărnești, la 8 Iulie 1943.

Primar:

Dr. Zevedeu Aldeștu

Notar, Iosif Minea

Loane pe sticlă

cumpără Muzeul „Astrei” Brașov, (B-dul Regele Ferdinand No. 12).

Cinema „Astra”

prezintă dela 15 Iulie

marele film premiat la Veneția

cu: **Doris Durantl**
Antonio Centa
Enrico Glori
Giovanni Grasso

în

MAILU

O povestire de patimi și dragoste

Informațiuni

Absolvenții și absolventele din toți anii, ai Liceului Comercial „Andrei Bârseanu“ Brașov, precum și ai fostei Școli Comerciale Sup. gr. ort. Române din Brașov sunt rugați să comunice direcțiunii liceului situația lor actuală (ocupațiunea, adresa și anul absolvirii liceului (școlii).

Ziarele din provincie sunt rugate să publice gratuit, această invitațiune.

Excursie pe Dunăre

Liga Navală Română — Filiala Brașov, în dorința de a da posibilitate tineretului să cunoască Dunărea, va organiza în luna August 1943, o excursie pe Dunăre, dela Turnu Severin până la Vâlcov, — cu posibilități de a se vizita și unele porturi.

Durata excursiei va fi de maximum 10 zile, iar costul socotit: drumul cu C.F.R. și vapor, precum și masa, va fi de aproximativ Lei 9.000 (Nouă mii Lei).

Doritorii a face această excursie se pot înscrie la sediul Ligii Navale Române, Brașov, la Poligonul de Tragere P.P. de sub Tâmpa, depunând la înscriere jumătate din cost.

Membrilor Ligii Navale Române, precum și premianților la diferite concursuri, li se va face și o reducere de 50%.

Curierul „Astreii“ Brașov

Serbările pentru instalarea celor două aparate de radio, ale Cercurilor Culturale „Astra“ din comunele Tohanul Nou și Peștera vor avea loc:

1) La Tohanul Noua, duminică, 18 VII. c. ora 15.

2) La Peștera, în ziua de 1 Aug. c. imediat după slujba religioasă.

În ziua de 13 Iulie c. P.S.S. Nicolae Colan, episcopul Vadului, Clujului și Feleacului, în drum spre comuna natală Araci, s'a oprit și la Școala de Misionare dela Stupini-Brașov unde, după o scurtă manifestație cu caracter religios, organizată de elevele misionare, a dat înalta sa binecuvântare ostenelilor ce se depun de către D-na Sanda Mateiu, conducătoarea școlii și de către corpul profesoral.

A doua zi, 14 VII. c. P.S.S. Nicolae a plecat la Sibiu.

Operă

Sâmbătă 17 Iulie la ora 4 (matineu) și seara la 8.30 se va juca în sala „Reduta“ tot cu artiști dela Teatrul Național: „Fascinație“ de K. Winter, în frunte cu artistul Pop Marțian.

Biletele pentru ambele spectacole la agenția teatrală Maria Băcilă. Telefon 35-37.

Cronica Războiului

Aspecte politice

Evenimentele din Mediterana n'au numai importanță militară, ci și politică.

Pe de o parte Anglo-americanii exploatează la maximum rezultatele operațiunilor din Sicilia, pentru ca în mod indirect să dea un avertisment statelor aflate încă în afara conflictului și în același timp să dovedească Rușilor că promisiunile făcute cu mult în urmă sunt în faza de realizare.

Puterile Axei răspund cu aceeași dârzenie de până acum.

Cu privire la atitudinea țărilor neutre de pe coasta europeană a Mediteranei — Spania și Turcia — s'au ventilat diferite supoziții

Spania s'a afirmat d. p. d. v. al doctrinei politice, alături de popoarele componente ale Axei. Pentru a dovedi aceasta, tinerii voluntari spanioli au luptat împotriva bolșevismului.

Turcia a avut o atitudine netă. Conștiința de pericolul ce o pânđește, ea și-a întărit forța armată și a declarat că este gata să-și apere neutralitatea luptând împotriva oricărui invadator.

Puterile Axei știu că Anglia și America urmăresc stabilirea unui front în Europa și se așteaptă la alte debarcări de-a lungul coastelor europene. În această privință insistența Marelui Britanii în Turcia capătă o valoare deosebită.

Este evident că poporul turc se întreabă, dacă intrarea în războiu, urmărită de anglo-saxoni, ar fi în interesul Turciei, sau poate numai în interesul Marelui Britanii.

Astfel se explică vizitele neîntrecute ale personalităților britanice la Ankara.

La începutul luni Februarie d-l Churchill s'a deplasat la Adana, unde a întâlnit pe președintele republicii turce. După aceasta a urmat vizita comandantului suprem al forțelor navale anglo-americane

în Orientul apropiat, amiralul Douglas și a comandantului forțelor terestre, generalul Vilson. În cele din urmă generalul Cunningham, comandantul suprem al forțelor navale britanice din Mediterana orientală a vizitat Ankara.

Președintele Inonu a arătat cu ocazia celui de al 16-lea congres al partidului popular turc că țara sa dorește să persiste pe linia neutralității desăvârșite, iar propunerea ridicării mobilizării armatei turce, făcută în parlament, a fost respinsă demajoritate cu indignare, arătându-se că numai puterea de șoc a armatei poate garanta neutralitatea și securitatea Turciei.

Este evident că cercurile politice din Ankara sunt conștiente de pericol, atâta vreme cât preparativele din Mediterana orientală continuă. Evenimentele militare din Mediterana sunt deci și pe primul plan politic iar în angrenajul lor este prins și mesajul președintelui Roosevelt adresat Papei, mesaj care a provocat oarecare indispoziție în cercurile conducătoare ale Vaticanului.

Se declară că este absolut neobișnuit ca o scrisoare a d-lui Roosevelt să fie dată publicității înainte ca ea să fi ajuns la Roma, fără ca Vaticanul să-și fi dat asentimentul pentru această publicare.

În cercurile competente ale Vaticanului nu se socotește, în mod evident, de dorit să se ia poziție față de cuvintele de mare însemnătate ale d-lui Roosevelt, căci mesajul președintelui Statelor Unite este îndreptat într'un mod foarte energic împotriva regimului fascist. În cercurile bine informate se atrace atențiunea în această privință asupra faptului că Suveranul Pontif a declarat limpede, în mai multe rânduri, că aparține poporului italian și că el se orientează spre Italia națională.

Mersul războiului

Luptele din Mediterana, ca și cele din răsărit, se dau cu o egală violență. Debarcarea din Sicilia pare să fi îndârjit și-mai mult pe Germanii care și îndreaptă atacurile lor, cu o mai mare hotărâre și cu mai multă precizie, împotriva sovieticilor.

Comunicatul italian precizează că bătălia continuă cu aceeași violență în regiunea meridională a Siciliei, unde inamicul încearcă să-și mărească capetele de pod de debarcare pe care au reușit să le stabilească la Licata, Gela, Pachino, Syracuse și Augusta.

În apele insulei, avioanele torpilatoare italiene și bombardierele Axei au atacat în mai multe rânduri unitățile de comerț și de războiu inamice, scufundând un vapor de tonaj mijlociu și incendiind sau avariind două crucișătoare, numeroase ambarcațiuni de transport și mai multe vase mici.

Formațiuni inamice au bombardat centrele din Sicilia și Calabria între care Catana, Messina, Reggio, Leonforte precum și provincia Catanzaro.

„Lavoro Fascista“ scrie că lupta este aprigă, dar că ea nu este decât

în prima fază. Luptele decisive între marile formațiuni nu au avut încă loc și totul lasă să se prevadă că bătălia va fi lungă și grea.

Bătălii de mare amploare sunt în pregătire și ele vor fi date de soldații noștri și de vitejii noștri aliați cu aceeași voință fermă manifestată în ultimile zile.

„Giornale D'Italia“ după ce subliniază că forțele anglo-americane s'au ciocnit până acum numai de forțele periferice ale Axei, declară că de-abia a început bătălia pentru Sicilia.

Inamicul ar vrea ca atacul împotriva Siciliei să însemne începutul atacului împotriva fortăreței europene, dar acest atac desvâlue intențiile imperialiste ale Englezilor în Mediterana, în loc de a fi un serviciu real adus Sovietelor.

Afirmatiunea de mai sus pare a fi verosimilă, deoarece Moscova are până acum o atitudine foarte rezervată. Ziarul „Pravda“ a publicat numai o mică notiță fără comentarii, despre debarcarea aliată în Sicilia. După toate probabilitățile, așa s'a declarat la Wilhelm-

de **Mardare Mateescu**

strase, Stalin nu intenționează — după cum ar dori alții — să vorbescă poporului rus despre ajutorul dat de aliați. Această rezervă demonstrează și scepticismul lui Stalin față de operațiunile din Sicilia.

Cercurile militare recunosc că inamicul întreține fără încetare ofensiva sa și a reușit să treacă fâșia de coastă dela Licata la Augusta, iar acum înaintează către zona muntoasă din Sud-Estul Siciliei și a ajuns pe câmpiile dela Catana.

În lupta pe care trupele italiene o susține a murit la comanda sa generalul miliției *Enrico Francisci*, comandantul diviziei 13-a teritoriale de Cămăși Negre și ofițer general de legătură pe lângă marele comandament general din Sicilia.

Pe frontul de Răsărit, la Nord de Bielgorod, atacul german, sprijinit de aviație, a câștigat din nou teren, după zdrobirea a două grupuri blindate inamice.

Contra atacurile unor puternice formațiuni de infanterie și blindate, pe care sovieticii le-au adus din alte sectoare ale frontului și din spate, date împotriva vârfurilor și flancurilor peneilor de atac germane, cum și atacuri de ușurare în regiunea situată la Răsărit și Nord de Orel, s'au prăbușit cu cele mai grele pierderi pentru sovietici. În ultima zi de luptă au fost nimicite 400 de tancuri inamice. Așa fiind, pe zi ce trece contra-acțiunea germană nimicește într'o mare măsură resturile armatelor de șoc sovietice care sunt aruncate înapoi, precum și rezervele aduse în mare număr. Sovieticii încearcă zadarnic să refacă linia frontului care constituie acum o rană largă de 250 km. chiar în frontul central. Prin aceasta nu numai că au fost nimicite toate planurile inițiale ale operației agresive inamice, dar succesele locale crescând ale contra-loviturii germane nu lasă bolșevicilor altă alegere decât de a jertfi neîncetat noi forțe în cursul unei rezistențe zadarnice.

Pe celelalte fronturi aviația germană a bombardat portul *Crimbsby*, de pe coasta de răsărit a Angliei, unde au fost pricinuite pagube mari instalațiilor portuare și în docuri, ca și în fabricile importante de aprovizionare din oraș. De asemeni au fost atacate de avioane rapide de luptă obiectivele militare din regiunea *Londrei*, unde s'au înregistrat lovituri grele. Un alt atac de hărțuire dat de avioanele germane au avut loc împotriva instalațiilor militare din orașul *Ramsgate*, de pe coasta de Sud-Est a Angliei.

106

ani de luptă românească are
„GAZETA TRANSILVANIEI“

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
B R A Ș O V
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societați Lei 800
Membrii „Astreii“ din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200